
תנ"ך

שכבת גיל	חטיבה עליונה
חינוך לחשיבה	שאלות מסדר חשיבה גבוה
נושא	מגדל בבל
משך הזמן	יחידת הוראה
כתבו	ברינקר – מגל גלית, סלע מיכל, ועזר זוהר
מסגרת הפיתוח	בהנחיית איריס יניב מדריכה בחינוך העל יסודי מחוז חיפה

עלילות הראשית

סיפור מגדל בבל

בראשית י"א 1 - 9

מחברות:

ברינקר-מגל גלית

סלע מיכל

עזר זהר

מגדל בבל

ילדים מציירים תנ"ך, פורטוגל, ילד בן 12

Pieter Bruegel the Elder

פרק י"א 1-9

מגדל בבל

(א) ויהי כל הארץ שפה אחת ודבָרִים אֶחָדִים :

(ב) ויהי בְּנִסְעָם מִקֵּדֶם וּמִצָּאוּ בְקֶעָה בְּאֶרֶץ שְׁנֵעַר וַיֵּשְׁבוּ שָׁם :

(ג) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ הֲבֵה נִלְבְּנָה לְבָנִים וְנִשְׂרָפָה לְשִׂרְפָה וְתִהְיֶה לָּהֶם הַלְּבָנָה לְאָבֶן וְהַחֲמֵר הִזֶּה לָּהֶם לְחֵמֶר :

(ד) וַיֹּאמְרוּ הֲבֵה נִבְנֶה לָּנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַשָּׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה לָּנוּ שֵׁם פֶּן נִפּוּץ עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ :

(ה) וַיִּרְדַּ ה' לִרְאֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם :

(ו) וַיֹּאמֶר ה' הֵן עַם אֶחָד וְשָׂפָה אַחַת לְכֻלָּם וְזֶה הַחֲלֹם לַעֲשׂוֹת וְעַתָּה לֹא יִבְצָר מֵהֶם כָּל אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת :

(ז) הֲבֵה נִרְדָּה וְנִבְלָה שֵׁם שְׁפָתָם אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שִׁפְתֵי רֵעֵהוּ :

(ח) וַיִּפֶץ ה' אֹתָם מִשָּׁם עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וַיַּחֲדְלוּ לִבְנֹת הָעִיר :

(ט) עַל כֵּן קָרָא שְׁמָהּ בְּבָל כִּי שָׁם בָּלַל ה' שִׁפְתֵי כָל הָאָרֶץ וּמִשָּׁם הִפְיָצָם ה' עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ :

1. חלק את הקטע **לשני** חלקים. תן שם לכל קטע.

חלק א': _____

חלק ב': _____

2. בטקסט קיימות שבע מילים מנחות, המופיעות בשני חלקי הסיפור.

א. סמן **שלוש** מילים מנחות.

ב. הסבר כיצד השימוש באותן מילים מנחות בשני החלקים מחזק את הרעיון של "מידה כנגד מידה".

ג. מהי מטרת החזרה על המילה 'אחד', לפי דבריו של אלי עמיר?

"בעם ישראל חי ותוסס אחדות ישראל במובנה הטוב מכילה את כל הריבוי והשוני שבעם, ופירושה אחדות שבצד השווה שבכל השוני והריבוי המבורך של הווייה הדמוקרטית. אבל המטיפים לאחדות ישראל פעמים רבות כוונתם לאחדות שהיא תכונתו של האחד, שכולם צריכים להיות דומים לו, וממילא אין כוונתם לאחדות ישראל, אלא לאחידות ישראל, לאחידות המוחין של האזרחים, לרעיון לא דמוקרטי, למצב שאין בו אופוזיציה, לעדר שהולך אחרי ההנהגה, למין אחדות בתחפושת, אחדות גמורה שאין בה כל ריבוי ושינוי, והם לא רואים או לא רוצים לראות שהדבר המקודש האחד הוא הריבוי דווקא" (ההדגשה במקור – א.י.). (מתוך: "אהבת שאול" / אלי עמיר,

---

3. ציין שלוש מטרות של בני האדם בבניית המגדל. היעזר בדברים הבאים:

פרופ' פנחס ארצי: "הצגת רצונם של בוני המגדל לבנותו כש'ראשו בשמים' רומזת לחטא ההתנשאות והניסיון לחדור לתחום השמימי..."

א.

_____

ב.

_____

ג.

_____

4. בסיפור מגדל בבל חטאה האנושות הן בחטא הגאווה והן בהפרת צו ה'. בסס טענה זו על הכתוב. היעזר בבראשית א' 28.

_____
_____

5. יש הרואים בסיפור מגדל בבל יסודות איטיולוגיים אחדים. הבא שתי דוגמאות של יסודות איטיולוגיים.

א.

_____
_____

ב.

_____
_____

מגדל בבל המסופוטמי

בבל שכנה בבקעה הדרומית של נהרות הפרת והחידקל, מדרום לאשור (אזור עירק של ימינו).
בכל עיר חשובה במסופוטמיה היה מגדל עשוי מדרגות מדרגות, שבראשו נבנה המקדש המרכזי.
מגדלים אלו נקראו **זיקורת** (מהשורש ז.ק.ר – עולה כלפי מעלה, מזדקר). גם בבבל היה זיקורת.
כהני בבל יצרו מיתוס, ולפיו המגדל נבנה על ידי האלים אחרי בריאת העולם, לכבוד מרדוך.
גאוותם של הבבלים על המגדל נבעה מהרעיון שהמגדל מסמל את הקשר בין שמים לארץ, בין האלים לבני האדם.

5. בסס את הטענה, שהסיפור במקרא נועד ללעוג לתושבי בבל על מגדלם.

שחזור של זיקורת, שהוכן במוזיאון ארצות המקרא.